

виявлені очевидної недопустимості доказу не можуть обмежуватись ініціативою учасників судового провадження. Під час дослідження доказів у судовому провадженні ініціатива суду щодо визнання доказу недопустимим, на нашу думку, повинна обмежуватися виключно випадками встановлення очевидної недопустимості такого доказу. У інших випадках доказ визнається недопустимим за ініціативою суду лише під час ухвалення судовому рішенні по суті обвинувачення.

Відповідно до ч. 3 ст. 89 КПК України сторони кримінального провадження, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, мають право під час судового розгляду подавати клопотання про визнання доказів недопустимими, а також наводити заперечення проти визнання доказів недопустимими. Вирішення даного клопотання здійснюється в порядку передбаченому ст. 350 КПК України, тобто воно повинно бути розглянуте та вирішене судом одразу ж після його заявлення. Вважасмо за необхідним передбачити право суду відкласти вирішення такого клопотання до закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами або до ухвалення судового рішення по суті кримінального провадження, якщо учасники судового провадження клопочуть про це з метою надання нових аргументів, які спростовували би твердження про недопустимість такого доказу.

Закріпліть палєжнього правового порядку визнання доказу недопустимим посилює гарантії ухвалення законного, обгрунтованого і вмотивованого судового рішення.

СЕРДЮК А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу

ЩОДО ПИТАННЯ МІСЦЯ АУДІО-, ВІДЕОКОНТРОЛЮ ОСОБИ ТА АУДІО-, ВІДЕОКОНТРОЛЮ МІСЦЯ У СИСТЕМІ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

З прийняттям нового кримінального процесуального кодексу України 2012 року відбулися значні зміни у побудові системи та функціонуванні кримінального процесу. Були реформовані установлені інститути, шляхом виділення нових суб'єктів, або в цілому розроблені нові інститути; розроблені нові дефініції, які використовуються у кримінальному провадженні; реформована система стадій кримінального провадження.

Одними з таких перетворень є реформування системи слідчих дій, яка поділилася на дві частини: ті що проводяться у гласному порядку, і ті що проводяться в негласному порядку (негласні слідчі (розшукові) дії).

В свою чергу система негласних слідчих (розшукових) дій, за чинним кодексом поділяється на ті, що відносяться до першої групи і пов'язані з втручанням у приватне спілкування; що відносяться до другої групи і відносяться до інших негласних (слідчих) розшукових дій.

Предмет нашого дослідження зумовлений двома, схожими за назвою та суттю видами негласних слідчих (розшукових) дій, а саме: аудіо-, відеоконтроль особи та аудіо-, відеоконтроль місця, які відносяться до різних груп відповідно. З огляду на це, постає необхідність у дослідженні питання доцільності віднесення законодавцем їх до різних груп.

Перша група негласних слідчих (розшукових) дій складається з чотирьох видів: 1. аудіо-, відео контроль особи; 2. арешт, огляд і виїмка кореспонденції; 3. зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; 4. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Всі негласні слідчі дії, віднесені законодавцем до першої групи, пов'язані із втручанням з боку державних органів (їх компетентних посадових осіб) у правовідносини, які підпадають під охорону нормами Конституції України. Безпосередньо на практиці це полягає у втручанні у приватне життя і приватне спілкування особи, що, в свою чергу, стає можливим тільки в одному випадку — на основі рішення суду, як єдиного органу (суб'єкта), який уповноважений від імені держави вирішувати питання щодо обмеження основних конституційних прав. У випадку з негласними слідчими діями зазначені вимоги реалізуються через особливу процедуру погодження кримінального процесуального рішення щодо провадження відповідної дії, обраної слідчим або прокурором, компетентним суб'єктом від суду — слідчим суддею, який виконує виняткову функцію кримінального провадження — функцію судового контролю.

Друга група негласних слідчих розшукових дій складається з наступних: 1. обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; 2. установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу; 3. спостереження за особою, річчю або місцем; 4. аудіо-, відео контроль місця; 5. контроль за вчиненням злочину; 6. виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; 7. негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

Тобто, згідно з проведеним поділом законодавцем, негласні слідчі (розшукові) дії віднесені до другої групи не повинні бути пов'язаними із втручанням у приватне життя або приватне спілкування особи (Оскільки ці дві дефініції взаємозалежні і положення про таємницю приватного спілкування походить від положень про приватне життя. Тобто, є невід'ємною його складовою).

Але, якщо звернутися до офіційного тлумачення суті провадження відповідних негласних слідчих дій, то відповідно до Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та

використання їх результатів у кримінальному провадженні, затвердженою спільним наказом Генеральної прокуратури, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Адміністрацією Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 року за № 114/1042/516/1199/936/1687/5:

– Аудіо-, відеоконтроль особи полягає у полягас в негласній (без відома особи) фіксації та обробці із використанням технічних засобів розмови цієї особи або інших звуків, рухів, дій, пов'язаних з її діяльністю або місцем перебування тощо.

– Аудіо-, відеоконтроль місця полягає у застосуванні технічного обладнання у публічно доступному місці з метою фіксації відомостей (розмов, поведінки осіб, інших подій), які мають значення для кримінального провадження, без відома присутніх у ньому осіб [2].

З наведеного вище офіційного тлумачення суті зазначених двох негласних слідчих дій ми бачимо, що апі законодавець, апі правозастосовники в особі державних органів, які затверджували вказану інструкцію, не можуть чітко поділити відмінності між аудіо-, відеоконтролем особи та аудіо-, відеоконтролем місця. Оскільки, як і в першому, так і в другому випадку: 1. вони проводяться відносно фізичних осіб у режимі «негласності»; 2. застосовуються з метою отримання фактичних даних, які мають значення для певного кримінального провадження, у вигляді певних звуків особи (вирішальне значення мають саме розмови особи; конфіденційні (приватні) розмови); фіксуванні рухів або дій, які пов'язані з певним місцем перебування.

На основі вищевикладених положень можемо прийти до висновку, що в цілому за своєю суттю положення щодо проведення аудіо-, відеоконтролю особи та аудіо-, відеоконтролю місця не відрізняються, а віднесення аудіо-, відеоконтролю місця до інших видів негласних слідчих (розшукових) дій не є доцільним, оскільки все одно в певній мірі стосується втручання з боку державних органів досудового розслідування у приватне спілкування особи.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651>- 17.
2. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0114900>- 12.